ТАКРИЗ

ба фишурдаи рисолаи номзадии Тураева Гулорохон Бурхоновна дар мавзуи «Туғроии Исфахонй ва накши у дар ташаккули адабиёти арабизабони форсу точики садахои XI-XII» барои дарёфти дарачаи илмии номзади илмҳои филологи аз руйи ихтисоси 10.02.14 — Филологияи классикй, филологияи арабй ва юнонй

Пажухиши адабиёти ахди Fазнавиёну Салчукиён дар илми адабиётшиносй аз корхои бисёр мухим ва мушкил ба шумор меравад, зеро дар ин давра хам забони наср ва хам забони назм бағоят мушкил гардидааст. Мархилаи гузариши услубу шеваи суханварон аз сабки хуросонй ба ирокй, ба истеъмоли фаровони калимаву таркиботи араби, саноеи бадеии зиёд, аз чумла санъати танчим руй овардани шоирон, гохо комилан бо усули шоирони арабизабон эчод кардани касида, равнак ёфтани тарзи баёни такаллуфомезона ва дигар унсурхову нишонахои эчоди бадей аз шумори масъалахое мебошанд, ки аз чуяндаи илм дакикназарй ва фарохии мутолиаро такозо менамоянд. Бахусус, вакте сухан дар мавриди шахсияти чудогонаи адабие равад, ки хамаи осори уба забони араби навишта шудааст, тадкикот бинишу чустучухои хосу амикро талаб мекунад.

Аз ин ру, хангоме ки муносиб ба ин фахмишу меъёрхо ба мундаричаву мухтавои рисолаи илмии унвончу Тураева Гулорохон Бурхоновна менигарем, собит мегардад, ки вокеан хам дар илми адабиётшиносии точик як мавзуи муайян ба таври мушаххас халли худро ёфтааст.

Бавижа, дар заминаи рузгору осори яке аз адибони арабизабони машхури замони Салчукиён, олим, нависанда, муншй ва ходими давлатии он давр — Тугроии Исфахонй анчом додани тахкикот шоистаи тахсин аст.

Ба андешаи мо, сохтори рисола бисёр муҳкам ва аз назари пайванди мавзӯот мукаммал буда, унвончӯ дар басти афкор ва риояи силсилаи чанбаҳои вобаста ба тадқиқот дарачаи омӯзандагиву донандагии худро рӯнамо сохтааст.

Аз фишурдаи рисола равшан мешавад, ки пажухиш аз мукаддима, се боб, фаслу зерфаслхо, хулоса ва номгуи адабиёти истифодашуда иборат аст.

Муаллиф дар мукаддима баробари тадкику маънидоди нуктахои асосии диссертатсия, монанди зарурати омузиши мавзуъ, дарачаи омузиши масъалаи асоси, арзиши назариву амали, максаду вазифахои тадкикот, навоварихои илми, сарчашмахову методологияи кор ва

нуктахои асосии ба химоя пешниходшаванда, инчунин заминахои робитаи адабиёти точику форс ва адабиёти арабро бисёр дакику фарогир баррасӣ менамояд. Бо ин навъ арзёбӣ ӯ рохи тадкики мавзӯъро барои худ хамвор сохтааст.

Сохиби тадкикот дар боби нахустин барои ҳамачониба шарху тавзех додани рузгору осори Туғроии Исфаҳонй аз ахбори сарчашмаҳои зиёд истифода бурда, кушиш кардааст, ки лаҳзаҳои гуногуни умр, маҳорату истеъдод, донишу фаросат ва мавкеи намоёни адабиву сиёсй ва илмиву маънавии Туғроии Исфаҳониро боз ам маълумтар бозгуй намояд. У дар сари ихтилофи андешаи муаллифони қадиму муосир ба дурустй андешида, аз доираи фарохи шинохти ҳаёту эчодиёти ин адиб ҳарф мезанад.

Дар боби дувуми тадкикот максади асосии унвончу ба он равона шудааст, ки арзиши адабии девони ашъори Тугроии Исфахони ва касидаи машхури у «Ломият-ул-Ачам»-ро мавриди омузиш карор дихад. Аз ин хотир, бо овардани чанд намунаи шеъри гуфтору мулохизоти хешро собит месозад.

Боби охирини рисола фарогири чанбахои поэтикии ашьори шоир аст. Дар ин кисмат мавзўоти шеьрй, хунари шоирй ва таъсири мутакобили назми арабй ва форсй-точикй дар эчодиёти Тугроии Исфахонй баррасй гардидаанд. Бо зикри далелхои котеъ рисоланавис ба хулосае меояд, ки мохияту чавхари осори Тугроии Исфахонй рўхи форсии точикй доранд ва сарчашмаву мабдаи онхо танхо адабиёти арабй нест.

Аз мутолиаи фишурда аён мегардад, ки баробари ғунчоиш ёфтани ин микдор иттилооти тозаву мухимми илмй, инчунин дар камбудихои чузъии ислоҳпазир низ чой доранд:

1.Дар фишурда барои нишон додани хунари корбурди санъатҳои бадей танҳо як мисол оварда шудааст. Ба фикри мо, чой додани ду-се намуна аз воситаҳои дигари тасвири бадей боз масъалаҳоро возеҳтар месохт.

2. Масъалаи таъсири «Ломият-ул-Ацам» ба шоирони баъдй низ зиёд таҳлил нашудааст.

Хамин гуна, рисолаи илмии Тураева Гулорохон Бурхоновна «Туғроии Исфахонй ва нақши у дар ташаккули адабиёти арабизабони форсу точики садахои XI-XII» кори анчомёфта буда, дар асоси талаботи рисолахои номзадии КОА-и назди Президенти Чумхурии Точикистон навишта шудааст. Унвончу ба дарёфти дарачаи илмии номзади илмхои

филологій аз руш ихтисоси 10.02.14 — **Филология**и классикій, филологияи арабій ва юноній сазовор мебошад.

Мукарриз, номзади илмхои филологй, дотсенти Донишкадаи иктисод ва савдои Донишгохи давлатии тичорати Точикистон дар шахри Хучанд Камолов Фаррухчон Абдукодирович

Имзои Камолов Ф.А.-ро тасдик менамоям.

Мудири шуъбаи кадрхо ва таъминоти хукукии

Донишкадаи иктисод ва савдои

Донишгохи давлатии тичорати Точинистон

Махмудов Ш.У.

Суроға: 735700, Чумхурии Точикистон ш. Хучанд, хиёбони Исмоили Сомонӣ 169.

E-mail: foteh122010@gmail.com